

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1CdoR/9/2025
Identifikačné číslo spisu:	5123204510
Dátum vydania rozhodnutia:	25.11.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5123204510.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa Okresného súdu Žilina, so sídlom Žilina Hviezdoslavova 28, IČO: 00 165 859, o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony O.. U. S., narodenej X. L. XXXX, Ž., Z. XXXX/., zastúpenej procesným opatrovníkom U.. K. S., Ž., Z. XXXX/., právne zastúpenej advokátskou kanceláriou LEXANTE s.r.o., Bratislava, Slávičie údolie 106, IČO: 53 362 624, za účasti Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Bratislava, Štúrova 2, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 20Ps/8/2023, o dovolaní osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 15. januára 2025 sp. zn. 13CoPs/12/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 20. marca 2024 č.k. 20Ps/8/2023-205 výrokom I. obmedzil O.. U. S., narodenú XX. L. XXXX, v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je spôsobilá samostatne konať a vystupovať pred štátnymi orgánmi, orgánmi štátnej správy, orgánmi územnej samosprávy, súdmi, orgánmi činnými v trestnom konaní a nie je spôsobilá rozhodovať o svojej zdravotnej starostlivosti, o forme, spôsobe, čase a mieste liečby, o hospitalizácii a rozhodovať o sociálnej starostlivosti, o zabezpečení poskytovania sociálnych služieb, vrátane umiestnenia v zariadení sociálnych služieb. Výrokom II. ustanovil O.. U. S.D., narodenej XX. L. XXXX, za opatrovníka U.. K. S., narodeného XX. E. XXXX, trvale bytom Z. XXXX/XX, Ž., ktorý je oprávnený a povinný rozhodovať o záležitostiach O.. U. S., narodenej XX. L. XXXX, a zastupovať ju v rozsahu obmedzenia jej spôsobilosti na právne úkony. Výrokom III. súd uložil opatrovníkovi povinnosť podávať súdu dvakrát ročne, vždy k 30. júnu a k 31. decembru správu o výkone funkcie opatrovníka a o pomeroch opatrovankyne. Výrokom IV. bolo rozhodnuté, že trovy dôkazov platí štát a vo výroku V. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil ustanovením § 8 ods. 1, § 10 ods. 2, § 22 ods. 1, 2, § 23, § 26, § 27 ods. 2, 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 231, § 233, § 248 ods. 1, 2, § 272, § 275, § 277 ods. 1, 2 zákona č. 161/2015 Z.z.

Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) a vecne tým, že z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že O.. U. S. trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná. Navrhovateľ svoju aktívnu vecnú legitímáciu odvodzoval od skutočnosti, že ako zamestnávateľ a osobný úrad osoby o ktorej spôsobilosti sa koná má na veci právny záujem. Trvalá porucha s bludmi (tzv. parafrénia), ktorou trpí, nezvratne zmenila a mení jej osobnosť. V jej myslení boli zistené nielen bludy kverulačné, ale i bludy paranoidné, perzekučné a sexuálne. Výsledky znaleckého dokazovania zodpovedajú výpovedi navrhovateľa, výpovedi samotnej osoby o ktorej spôsobilosti sa koná a tiež skôr vypracovaným znaleckým posudkom v súvislosti s trestnou vecou vedenou na Obvodnom oddelení PZ Žilina - východ pod ČVS: ORP-1522/ZV-ZA-2019 (znalecké posudky A. Y. D., A. X. P. a A. K. Č.). Z výsluchu O.. U. S. vyplynulo, že žije vo „svojej realite“, ktorá však s objektívnou realitou nekoreluje a nie je možné racionálne vysvetliť javy, fakty a udalosti, ktoré O.. U. S. popisuje. Ako nevyvrátiteľný fakt prijíma to, že má niečo implantované v tele, silikónové pláty, v oblasti brucha valček, kde cíti niečo tvrdé, ktoré jej do tela niekto vpravil. Rovnako cíti niečo na temene hlavy, ako aj pod prsami v oblasti kostíc na podprsienke. Absolvovala vyšetrenia röntgenom a sonografom, ktoré nepreukázali nič zásadné, ale videla z reakcie lekára, že tam niečo asi uvidel. Ďalej poukázal na vyjadrenie osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, že v pracovnom prostredí dochádza k zásahom do jej súkromia, robia jej zásahy do počítača pri práci, keď pracuje na rozsudkoch a pozmeňujú odseky v už expedovaných rozsudkoch, aby vyzerala ako neschopná sudkyňa. Podľa názoru okresného súdu z vyjadrení O.. U. S. boli zistené zjavne mylné a bludné predstavy skresľujúce alebo popierajúce realitu, ktoré nemajú reálny základ. Kontakt s okolitým svetom je trvalo narušený a vyhodnocovanie situácie a úsudok je chorobne zmenený v dôsledku trvalej duševnej poruchy. Okresný súd uviedol, že osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, so svojimi bludnými predstavami žije, ďalej ich rozvíja, im prispôsobuje svoje presvedčenie, svoje postoje a svoje konanie. Aj voči nej samej tieto bludné predstavy pôsobia obťažujúco, keď sa opakovane vyjadřila, že to treba vyšetriť, čo sa vlastne deje a kto si toto voči nej dovoľí, čo musí zažívať. Obťažujúco na ňu dolieha skutočnosť, že chodí s veľkým objemným kufrom, v ktorom si nosí veci osobnej potreby, všetku kozmetiku z domácnosti, aby jej do nej nerobili v priebehu dňa zásahy, kým je v práci, taktiež si nosí domáce oblečenie, na ktorého kvalitu rovnako niekto pôsobí, pokiaľ sa ona zdržuje mimo bytu a napokon v taške nosí výtlacky už expedovaných vlastných rozsudkov, pretože je presvedčená, že do ich obsahu nedovoľene a cielene zasahujú. Kto to má byť, však pomenovať nevie, a preto okresný súd mal za to, že správanie a konanie O.. U. S. je patologicky motivované. Z výsluchu O.. S. mal za preukázané, že logickými argumentami ju nie je možné presvedčiť, že nemá pravdu, že to, čo popisuje, sa objektívne nemôže diať. Prítomnosť duševnej poruchy trvalého charakteru preukázali tri znalecké posudky, ako aj posudok A. M.. Súd prvej inštancie konštatoval, že znalecké posudky navzájom korešpondujú a ich obsah je z hľadiska stanovenia duševnej poruchy trvalého charakteru u O.. S. totožný. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že osoba o ktorej spôsobilosti sa koná je k ochoreniu nekritická, nepripúšťa, že by mala byť psychiatrickou pacientkou, čo sťažuje a výrazne komplikuje jej každodenné fungovanie, keďže nepodstupuje žiadnu liečbu, ktorou sa dá dosiahnuť zmiernenie emočného náboja, a tým je ohrozené jej vlastné zdravie, príznaky ochorenia sa ďalej prehľbujú a dochádza k závažnému poškodeniu psychiky, preto podľa názoru súdu prvej inštancie nebolo možné zvoliť miernejšie opatrenie, než pristúpiť k obmedzeniu jej spôsobilosti na právne úkony v stanovenom rozsahu, aby bolo možné ju doviesť do systému potrebnej liečby a došlo aspoň k stabilizácii jej stavu, resp. potlačeniu najzávažnejších prejavov jej ochorenia tak, aby bolo jej fungovanie najmä pre ňu samotnú znesiteľné.

1.2. Zároveň vyjadril, že nie je spôsobilá posúdiť dôsledky svojich rozhodnutí, aj keď verbálnemu a písanému prejavu rozumie, vyhodnocuje ho na základe svojho chorobného vnímania a spracovania reality, preto nie je schopná chápať ani zmysel trestného konania a chápať zmysel svojej výpovede z dôvodu neliečenej psychotickej duševnej poruchy. Okresný súd v konaní mal za zásadný cieľ primárne ochranu záujmov O.. U. S. rešpektujúc súčasne i prirodzené ľudské práva a slobody človeka a pri rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony vychádzal z intenzity jej duševnej poruchy a schopností, pri súčasnej snahe eliminovať možné ohrozujúce zásahy do jej práv a právom chránených záujmov. Mal za to, že cieľom obmedzenia spôsobilosti na právne úkony je umožniť O.. U. S. viesť primerane dôstojný život, zabezpečujúc jej adekvátne poskytovanie psychiatrickej liečby, so snahou o čo najvyššiu mieru stabilizovania jej psychického stavu, aby nedochádzalo k ďalšiemu rozvoju ochorenia, k jeho dekompenzácií s relapsom príznakov duševného ochorenia. Vyjadril, že obmedzením spôsobilosti na právne úkony v stanovenom rozsahu dotknutá osoba nestratí možnosť vlastného uplatňovania práv,

avšak toto uplatňovanie bude sprevádzané posúdením jej opatrovníka, za ktorého okresný súd ustanovil jej blízku osobu, a to syna, ktorý je vzhľadom na rodinný vzťah osobou najbližšou, a preto najvhodnejšou na prevzatie opatrovnickej funkcie a vymedzil i rozsah opatrovnických práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

1.3. O náhrade trov konania účastníkov súd prvej inštancie rozhodol podľa § 52 CMP, pričom nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ustanovení § 53 a nasl. CMP. Zároveň rozhodol, že trovy dokazovania platí štát, nakoľko v konaniach o spôsobilosti na právne úkony tieto trovy podľa § 251 ods. 1 CMP platí štát.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) o odvolaní osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná rozsudkom z 15. januára 2025 sp. zn. 13CoPs/12/2024 návrh na prerušenie odvolacieho konania zamietol, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a účastníkom nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. V odôvodnení uviedol, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď po vyhodnotení vykonaného dokazovania rozhodol o obmedzení spôsobilosti na právne úkony u osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná. Konštatoval, že v tomto smere vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, zistil skutočný stav veci a vyvodil z neho správny záver, keď obmedzil O.. S. v spôsobilosti na právne úkony vo vymedzenom rozsahu.

2.2. Odvolací súd poukázal na znalecký posudok znalkyne A.. O. M. č. 1/2024 a zároveň aj na jej výsluch, z ktorého vyplynulo, že vo vnímaní osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná sú prítomné halucinácie, bludy, resp. trvalé poruchy myslenia, jej konanie aj sociálne fungovanie je priamym následkom dlhodobo prebiehajúcej duševnej poruchy s bludmi (Parafrenia), ktorej príznaky narastajú a rozširuje sa okruh bludného vnímania, kedy ani liečbou sa podstata obsahu myslenia a vnímania vo svojej podstate nemení, ktoré závery považoval i odvolací súd za preukazujúce splnenie zákonnej podmienky - trvalosti duševnej choroby u osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná. Odvolací súd neprihliadol na námietky týkajúce sa znaleckého posudku č. 1/2024. Uviedol, že podstatnou časťou znaleckého dokazovania bolo psychiatrické vyšetrenie, vyhodnotené znalkyňou v znaleckom posudku, kde zároveň stanovila anamnézu, klinickú symptomatológiu i diagnostický záver o trvalej poruche s bludmi F 22.0 (starší názov Parafrenia), ktorý následne rozobrala poukazujúc i na závery trestného konania, znaleckého dokazovania, odbornú literatúru pri charakteristike podstatného znaku identifikovaného duševného ochorenia, ktorým je „blud“ ako trvalá porucha myslenia, na čo následne nadviazal záver posudku, a preto odvolací súd vyhodnotil Znalecký posudok č. 1/2024 ako presvedčivý dôkazný prostriedok. K námietke o neúplnosti podaného návrhu vo veci a s tým súvisiaceho predčasného znaleckého dokazovania uviedol, že okresný súd v mimosporovom konaní nie je viazaný rozsahom navrhovaného petitu. Konštatoval, že v súlade s princípom materiálnej pravdy dokazovanie správne zameral na zistenie duševného stavu osoby o ktorej spôsobilosti sa koná, ktoré podľa názoru odvolacieho súdu nebolo potrebné podmieniť výsluchom, resp. vzhliadnutím, ako ani uložením povinnosti predložiť lekársku správu. Odvolací súd nevzhliadol ani porušenie procesných práv osoby o ktorej spôsobilosti sa koná v súvislosti s vyhotovením zápisnice o pojednávaní bez jej nadiktovania a postupom okresného súdu, ktorý neodročil pojednávanie. Rovnako neuvedenie predbežného právneho posúdenia podľa názoru odvolacieho súdu nemalo žiadny priamy dosah na jej procesných právach. V súvislosti s pripojeným vyšetrovacím spisom sp. zn. ČVS:ORP-1522/ZV-ZA-2019 obsahujúcim i Znalecký posudok č. 88/2020, 109/2020, 105/2020 je potrebné poukázať na to, že fotokópia bola odvolateľke predložená v trestnej veci vedenej Obvodným oddelením PZ Žilina - východ sp. zn. ČVS:ORP-1522/ZV-ZA-2019 a mala možnosť v prebiehajúcom konaní o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony sa vyjadriť k výsledkom znaleckého dokazovania v trestnej veci, čo aj urobila na pojednávaní dňa 20. marca 2024, preto odvolací súd neprihliadol k námietke odvolateľky, že znalecký posudok vyhotovený v trestnom konaní predstavuje nezákonne použitý dôkazný prostriedok.

2.3. Odvolací súd ďalej uviedol, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď rozhodol o ustanovení opatrovníka pre osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, za ktorého určil najbližšiu osobu a zároveň určil primeraný rozsah jeho práv a povinností.

2.4. Návrh osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná na prerušenie konania zamietol s odôvodnením, že trestné oznámenie podané v priebehu odvolacieho konania na neznámeho páchatela pre údajný zásah do jej telesnej integrity nedovoleným implantovaním vnútroočných šošoviek nepovažoval vzhľadom na

predmet prejednávanej veci za konanie, v ktorom by sa riešila otázka významná pre rozhodnutie v predmetnej veci. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie voči výroku II. napadnutého rozsudku podľa § 420 písm. f) CSP. Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolateľka namietala vykonané psychiatrické vyšetrenie, ktorého záverom bol podľa nej nezákonný znalecký posudok A.. M. č. 1/2024. Namietala priebeh vyšetrenia, ktoré trvalo cca 1 hodinu, pričom znalkyňa podľa nej poprela jej úvahy o príčinách symptómov, ktorými dovolateľka trpí. Znalkyňa tak podľa nej dospela k záveru o duševnej poruche dovolateľky na základe jedného jednoduchého vyšetrenia, trvala na tom, že znalkyňa sa výslovne odmietla oboznámiť s jej zdravotnou dokumentáciou, ktorú mala na vyšetrení dňa 04. decembra 2023 a ktorú znalkyni ponúkla k nahliadnutiu. Zotrvla aj na svojich námietkach voči predmetnému znaleckému posudku, ako ich podrobne analyzovala vo svojom odvolaní. V ďalšom videla porušenie práva na spravodlivý proces postupom súdu prvej inštancie, ktorý podľa nej založil svoje rozhodnutie na dôkaze, ktorý v konaní nebol vykonaný v súlade s § 204 CSP, keď účastníci konania neboli na pojednávaní informovaní, že si súd pripojil trestný spis sp. zn. ČVS:ORP-1522/ZV-ZA-2019, nevykonával teda dôkaz listinou skôr vypracovaným znaleckým posudkom. Zotrvla tiež na svojich odvolacích námietkach voči postupu súdu pri vyhotovení zápisnice o pojednávaní. Zhrnúc uvedené dovolateľka mala za to, že jej z dôvodu nevykonania tohto dôkazu bolo upreté právo vyjadriť sa pred rozhodnutím vo veci samej k tomuto dôkazu a zároveň bolo týmto postupom súdu znemožnené dovolateľke predkladať návrhy na vykonanie dokazovania v súvislosti s týmto pre súd najpodstatnejším dôkazom. Dovolateľka v neposlednom rade namietala protirečivé postoje prokuratúry, keď na jednej strane zástupkyňa prokuratúry na pojednávaní uviedla, že návrh na obmedzenie spôsobilosti považuje plne za dôvodný, no na strane druhej v konaniach o náhradu škody, uplatňovanej voči štátu, ktoré boli pridelené dovolateľke na prejednanie a rozhodnutie, konala v mene štátu Generálna prokuratúra SR, pričom prokurátori nikdy nenamietali procesný postup dovolateľky ako konajúcej sudkyne v týchto konaniach. V tejto súvislosti poukázala na konanie vedené pod sp. zn. 4C/12/2020. Dovolateľka tiež namietala, že odvolací súd vo svojom rozsudku len selektívne oboznámil dôvody odvolania. Nesúhlasila ani s tým, že odvolací súd len nekriticky prevzal odôvodnenie súdu prvej inštancie, oba rozsudky považovala za nedostatočne odôvodnené, nepresvedčivé a tým pádom aj nepreskúmateľné. Mala za to, že uvedeným postupom súdov došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

4. K dovolaniu osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná sa vyjadrila Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ktorá vo vyjadrení uviedla, že sa s dôvodmi dovolania nestotožňuje, keďže vo veci bolo vykonané rozsiahle dokazovanie, skutkový stav bol riadne a zákonne zistený a vyhodnotený. Vzhľadom na uvedené navrhla, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

5. Ostatní účastníci konania sa k dovolaniu nevyjadrili.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie je procesne neprípustné a je potrebné ho odmietnuť.

7. Podľa § 444 ods. 1 a 2 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa; ustanovenie § 230 tým nie je dotknuté.

8. Dovolací súd posudzujúc predložený návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia nezistil existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa rozhodných pre vyhovieť návrhu v zmysle § 444 ods.

1 a 2 CSP. V súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Odklad vykonateľnosti, resp. odklad právoplatnosti však musí zostať výnimočným inštitútom, ktorý musí byť zdôvodnený osobitnými okolnosťami hodnými osobitného zreteľa. Keďže dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre vyhovieť návrhu na odklad, v súlade so svojou ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považoval za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

9. Konanie o spôsobilosti na právne úkony je upravené v Civilnom mimosporovom poriadku v ustanoveniach § 231 až § 251. Podľa § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže CMP neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení CSP pre konanie o tomto dovolaní.

10. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

11. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. Dovolateľka vyvodzujúc prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí súdov nižších inštancií, ako aj ich arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť, nerešpektovanie práva osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná na argumentáciu, nevykonanie dôkazu podstatného pre rozhodnutie vo veci, ako aj opomenutie podstatných skutočností, ktoré mali zásadný vplyv na výsledok konania.

16. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej

ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

17. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

18. Vo vzťahu k námietke o všeobecnej neodôvodnenosti rozhodnutí súdov nižších inštancií dovolací súd uvádza, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Súdby oboch nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popisali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, a zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery.

19. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu, jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu, nemožno považovať za neodôvodnený. Podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa. Dovolateľka tak neopodstatnene namietala existenciu vady nedostatočného odôvodnenia rozhodnutí súdov nižších inštancií. K jednotlivým dovolacím námietkam dovolací súd uvádza nasledovné:

20. Pokiaľ dovolateľka namietala zákonnosť znaleckého posudku č. 1/2024 vypracovaného znalkyňou A. O. M.D. (súčasťou ktorej námietky boli obsiahle výhrady, či už k dĺžke trvania vyšetrenia, resp. k samotnému priebehu vyšetrenia), dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože nemá možnosť (v dovolacom konaní) vykonávať dokazovanie [v tejto súvislosti porovnaj najmä ustanovenie § 442 CSP, podľa ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým (v mimosporových konaniach rozumej skutočným) stavom tak, ako ho zistil odvolací súd]. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté niektorým zo závažných deficitov v dokazovaní a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a/alebo prijaté v zrejmom omyle popierajúcom zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom prípade nezistil. K správnosti znaleckého posudku č. 1/2024 zaujal vyčerpávajúce stanovisko odvolací súd v bode 11. odôvodnenia, pričom dospel k záveru, že spĺňa atribúty predpokladané ustanovením § 17 zákona o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch.

21. Aj pokiaľ ide o hodnotenie znaleckého posudku ako dôkazu, platí, že pravidlá hodnotenia dôkazov sú upravené v článku 15 ako aj v § 191 CSP a spravujú sa teóriou voľného hodnotenia dôkazov. Dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva zákon. Pri hodnotení znaleckého posudku je vo všeobecnosti prijímaný záver, že hodnoteniu nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti; súd hodnotí len presvedčivosť posudku, pokiaľ ide o jeho úplnosť vo vzťahu k zadaniu, k zásadám logického myslenia a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi (viď aj uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/41/2010, 4Cdo/255/2021).

22. K námietke, že návrh na začatie konania obsahoval aj návrh na vykonanie dokazovania pripojením spisu OO PZ Žilina - východ ČVS:ORP-1522/ZV-ZA-2019, pričom súd prvej inštancie takýto dôkaz nevykonával, dovolací súd uvádza, že z judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, že súd nie je v civilnom sporovom konaní viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky nimi navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vecou súdu, nie procesných strán. Pokiaľ súd v priebehu civilného konania nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za vadu zmätočnosti (viď R 125/1999).

23. Preskúmaním rozhodnutí súdov nižších inšancií najvyšší súd nedospel k záveru, že by založil svoje rozhodnutie na znaleckých posudkoch č. 88/2020, 109/2020, 105/2020 v trestnej veci vedenej Obvodným oddelením PZ Žilina - východ sp. zn. ČVS:ORP-1522/ZV-ZA-2019, ako to tvrdí dovolateľka, naopak mal za preukázané, že vychádzal primárne zo znaleckého posudku č. 1/2024 vypracovaného znalkyňou A. O. M. v predmetnom konaní, ako aj z ďalších dôkazov - výsluch osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, výsluch navrhovateľa, procesného opatrovníka ako aj výsluchom znalca. Napokon s touto námietkou sa dostatočne vysporiadal odvolací súd v bode 12. (posledný odsek) odôvodnenia, keď uviedol, že fotokópia bola odvolateľke predložená v trestnej veci vedenej Obvodným oddelením PZ Žilina - východ sp. zn. ČVS:ORP-1522/ZV-ZA-2019 a mala možnosť v prebiehajúcom konaní o obmedzení spôsobilosti na právne úkony sa vyjadriť k výsledkom znaleckého dokazovania v trestnej veci, čo aj urobila na pojednávaní dňa 20. marca 2024. Dovolaciemu súdu preto nie je zrejmé, akým spôsobom malo byť odvolateľke upreté právo vyjadriť sa pred rozhodnutím vo veci samej k tomuto dôkazu. Záverom dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že ako uvádza samotná dovolateľka, vykonanie tohto dôkazu navrhol v návrhu navrhovateľ, nie osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, preto nevykonaním navrhovaného dôkazu nemohlo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces dovolateľky.

24. Len na okraj dovolací súd konštatuje, že nie každé procesné pochybenie súdu znamená, že bolo porušené právo na spravodlivý proces; ak súd síce nepostupoval správne, ale v dôsledku tohto nesprávneho postupu nedošlo k takej intenzite zásahu, že ho nemožno hodnotiť ako porušenie práva na spravodlivý proces, nie je namieste, aby došlo k naplneniu predpokladov pre tento dôvod zmätočnosti. O naplnenie predpokladu v zmysle § 420 písm. f) CSP pôjde vtedy, ak postup súdu, ktorý znemožní realizáciu práv strany sporu, dosiahne takú intenzitu, ktorá odôvodňuje záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé (4Cdo/107/2022).

25. Pokiaľ dovolateľka ďalej namietala, že odvolací súd sa nevyjadril k protirečivým postojom prokuratúry vo vzťahu k osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná, dovolací súd konštantne opakuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že odvolací súd tieto tvrdenia nepovažoval za podstatné pre rozhodnutie, preto sa nimi nezaoberal.

26. Ak dovolateľka zároveň mienila v súvislosti s ustanovením § 420 písm. f) CSP namietat aj to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. súdu prvej inštancie spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t.j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Právne posúdenie môže zakladať dovolací dôvod v zmysle § 421 CSP cez prizmu niektorej zo skutkových podstát uvedených pod písmenom a) až c) (§ 421 ods. 1 CSP). Skutočnosť, že dovolateľka má odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ňou tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm.

f) CSP.

27. Nadväzujúc na uvedené dovolací súd konštatuje, že v preskúmvanej veci nezistil existenciu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto dovolanie nie je vo vzťahu k tejto namietanej vade prípustné. Dovolací súd odmietol dovolanie v súlade s ustanovením § 447 písm. c) CSP.

28. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.